

Mál nr. 161/2026

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fjölskyldutrygging og greiðslukortatrygging.

Gildissvið vátryggingar.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 13. apríl 2026, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 13. maí 2026, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 15. maí 2026.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 22. maí 2026.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi átt pantaða ferð með X 29. mars 2026 til 9. apríl 2026. Ferðina hafi þau greitt að fullu 1. febrúar 2026. M hafi hins vegar þurft að afpanta ferðina vegna alvarlegra veikinda dóttur þeirra og hafi þau tilkynnt X um það 12. mars sl. X hafi endurgreitt M helming af verði ferðarinnar eins og þau áttu tilkall til skv. ferðaskilmálum. M hafi óskað eftir því við V að það myndi bæta þeim kostnaðinn sem eftir stóð úr fjölskyldutryggingu og ferðatryggingu en V hafi hafnað því. M fella sig ekki við þá niðurstöðu.

Í málskoti er gerð krafa um að V greiði þann hluta ferðakostnaðar sem ekki fékkst endurgreiddur af hálfu X. M hafi álitnið að vátryggingar þeirra næðu yfir atvikið. M hafi afpantað umrædda ferð þar sem dóttir þeirra, sem var barnshafandi, hafi orðið stöðugt veikari og ófær um að sinna starfi sínu og daglegum verkefnum heima fyrir þegar leið á meðgönguna. Ákvörðun þeirra hafi verið óumflýjanleg því nauðsyn hafi kafið að þau aðstoðuðu dóttur sína við umönnun fjögurra ára dóttur, við dagleg verkefni á heimilinu, við heimsóknir til lækna, ljósmæðra á kvennadeild Landspítala, sem og heima fyrir þar sem verið var að undirbúa komu nýbura. Áætlað var að dóttir þeirra myndi fæða barnið í lok apríl/byrjun maí. Dóttir M hafi gengið í gegn um mikla erfiðleika á meðgöngu sinni. Hún hafi búið við sárar kvalir, harða samdrætti, mikla grindargliðnun, svefnleysi og kvíða. Ákvörðun M um að hætta við ferðina hafi verið óumflýjanleg þar sem ekki hafi verið hægt að líta fram hjá ríkri þörf hennar fyrir aðstoð M og nálægð alla daga.

Í athugasemdum V er röksemdum M í málskoti alfarið hafnað og afstaða félagsins sem áður hafi komið fram í málinu ítrekuð. Vísað er til þess að í einföldu óvinnufærnivottorði komi fram að dóttir M hafi verið óvinnufær frá 12. janúar 2026 vegna sjúkdóms. Þá komi fram í sjúkradagpeningavottorði sem skilað hafi verið inn síðar að dóttir M væri með vefjagigt, grindarlos á meðgöngu og svefntruflanir og hafi verið óvinnufær frá 13. janúar 2026. Um forföll gildi 5. kafli vátryggingarskilmála ferðatrygginga. Í gr. 5.1 segi: „Tryggingin bætir ferðakostnað sem greiddur er fyrirfram eða samið er um fyrirframgreiðslu á og ekki fæst endurgreiddur, ef tryggður kemst ekki í ferð af einni af eftirtöldum ástæðum: b) Náinn ættingi eða náinn samstarfsmaður andast, hlýtur alvarleg líkamsmeiðsl, eða veikist alvarlega, enda liggi fyrir vottorð starfandi lækni.“ Í vátryggingarskilmálum heimilistryggingarinnar segir í gr. 53.1: „Tryggingin bætir kostnað við fargjald og gistingu vegna ferðar til útlanda sem greiddur er fyrirfram eða samið er um fyrirframgreiðslu á og ekki fæst endurgreiddur, ef tryggður kemst ekki í ferð af einni af eftirtöldum ástæðum: b) Andlát, alvarlegt slys eða skyndileg alvarleg veikinda maka, barna, barnabarna, foreldra, afa, ömmu, tengdforeldra, tengdabarna eða systkina tryggðs.“ Þá segi í gr. 53.2: „Tryggingin bætir ekki fyrirframgreiddan kostnað við fargjald og gistingu vegna: a) Sjúkdóms, meðferðar eða veikinda sem voru fyrir hendi áður en tryggingin var tekin, staðfestingargjald greitt eða ferðakostnaður greiddur.“ Sé því skýrt að bótaréttur sé ekki til staðar, þar sem grindargliðnun á meðgöngu falli ekki undir skyndileg alvarleg veikindi náins ættingja. Þá hafi meðgangin og grindargliðnunin legið fyrir áður en ferðin var greidd. Að öllu framangreindu virtu þyki einsýnt að M eigi ekki rétt á endurgreiðslu úr forfallatryggingu sinni hjá V.

Í viðbótarathugasemdum M er röksemdum V hafnað. M hafi ekki verið með eina heldur tvær tryggingar sem ættu að tryggja þau fyrir því fjárhagslega tjóni sem þau urðu. Þau hafi orðið að afpanta ferðina vegna alvarlegra veikinda nákomins ættingja, dóttur þeirra, sem hafi verið barnshafandi á þeim tíma sem ferðin var afþötuð. Fyrir M hafi veikindin og stigmögnun þeirra verið ófyrirsjáanleg. Í einungis annarri tryggingunni af tveimur sé talað um óvænt veikindi. Í fyrsta lagi hafi dóttir þeirra verið

úrskurðuð óvinnufær með öllu, til að sinna sínu starfi og til að sinna barni sínu og heimilisstörfum. Það sé staðfest með vottorðum. Það séu engin dæmi um að veikindavottorð staðfesti meira en 100% veikindi enda væri slíkt hlálegt. Samt geri V lítið úr veikindum hennar. Það hafi einfaldlega ekki verið hjá því komist að taka ákvörðun um að hætta við ferðina þegar ekki nokkur einasti vafi var á að ástandið myndi bara versna. Líðan dóttir M hafi versnaði heilsufarslega og andlega með viku hverri og var fyrirséð á þeim tímapunkti sem ferðin var afþöntuð, að fæðing yrði framkölluð fyrir tímann og dóttir þeirra þyrfti mikinn stuðning og beinharða aðstoð einhverjar vikur eftir fæðinguna. Þetta gekk eftir, fæðingu var flýtt. Það gekk líka eftir að M sinntu og sinni enn mikilli aðstoð við dótturina og litlu fjölskylduna. Þessi erfiða þróun á meðgöngunni hafi ekki verið fyrirséð. Um vaxandi alvarleg veikindi hafi verið að ræða sem hafi orðið til þess að þau hafi aspantað ferðina. V hafi gefið í skyn að þar sem dóttir þeirra væri með vefjagigt, þá hefði mátt vænta þess að meðgangi þróaðist á þennan veg. Einnig nefni V að grindargliðun sé alþekkt á meðgöngu. Þetta viðhorf lýsi miklum fordómum gagnvart barnshafandi konum, konum með vefjagigt og konum sem fá grindargliðun á meðgöngu. Dóttir M hafi að læknisráði þurft að ganga á hækjum síðustu mánuðina. V gefi í skyn að óléttar konur með vefjagigt skuli takast á við heilsubrest á meðgöngu hjálparlaust. Þetta viðhorf lýsi mikilli vanþekkingu í besta falli, en hroka og kvenfyrirlitningu í versta falli. Tvær tryggingar ættu að hafa tryggt M stöðu í þessu máli ef V hefði raunverulega að markmiði að bregðast við áföllum í fjölskyldum á mannúðlegan hátt, með virðingu fyrir barnshafandi konum í huga og þá fjölskylduverndarstefnu sem V hamri á að það standi fyrir.

Í viðbótarathugasemdom V er það áréttað að málið snúist ekki um réttarstöðu óléttar kvenna í vátryggingakerfinu. Dóttir M sé ekki að sækja um bætur úr vátryggingunni heldur sé um að ræða afþöntun ferðar foreldra vegna heilsufarsástands dóttur. Við mat á bótaskyldu sé eingöngu litið til þess hvort skilyrði vátryggingaskilmála séu uppfyllt, þ.m.t. skilmála ferðatrygginga og heimilistryggingar, þar sem kveðið er á um að „alvarleg veikindi“ eða „skyndileg alvarleg veikindi“ náins ættingja sé skilyrði bótaskyldu. Úrskurðarnefnd í vátryggingamálum hafi lagt þrönga túlkun til grundvallar við mat á því hvað teljist „alvarleg veikindi“. Vísar V til úrskurða í málum nr. 103/2020 og 463/2021. Með vísan til framangreindra skilmála og fordæma nefndarinnar sé það afstaða V að það heilsufarsástand sem dóttir M hafi búið við, þ.m.t. erfiðleikar á meðgöngu og grindarlos/grindargliðun, uppfylli ekki þau skilyrði „alvarlegra veikinda“ sem vátryggingaskilmálar geri kröfu um. Afstaða V byggist þannig einvörðungu á skilmálum og fordæmum en ekki á mati á réttindum óléttar kvenna almennt.

Álit.

Ágreiningur þessa máls varðar það hvort M eigi rétt til bóta úr fjölskyldutryggingu og ferðatryggingu hjá V vegna kostnaðar við afþöntun á ferð hjá X vegna veikinda dóttur þeirra. M hafa gert kröfu um að fá helming ferðakostnaðar bættan úr framangreindum vátryggingum.

Í málinu er óumdeilt að M hættu við ferð sem þau höfðu bókað hjá X tímabilið 29. mars til 9. apríl 2026 vegna veikinda dóttur sinnar. Ferðakostnað að fjárhæð kr. 929.800 greiddi M til X 1. febrúar 2026, samkvæmt fyrirliggjandi reikningi. X endurgreiddi M helming ferðakostnaðar þegar ferðin var afþöntuð í samræmi við almenna ferðaskilmála.

Í b-lið gr. 5.1 í skilmálum ferðatryggingar segir að tryggingin bæti ferðakostnað sem greiddur er fyrirfram eða samið er um fyrirframgreiðslu á og ekki fæst endurgreiddur, ef tryggður kemst ekki í ferð þegar náinn ættingi eða náinn samstarfsmaður andast, hlýtur alvarleg líkamsmeiðsli eða veikist alvarlega enda liggi fyrir vottorð starfandi lækni. Í b. lið gr. 56.1 í skilmálum heimilistryggingar er kveðið á um að tryggingin bæti kostnað við fargjald og gistingu vegna ferðar til útlanda sem greiddur er fyrir fram eða samið er um fyrirframgreiðslu á og ekki fæst endurgreiddur, ef tryggður kemst ekki í ferð vegna andláts, alvarlegs slyss eða skyndilegra alvarlegra veikinda maka, barna, barnabarna, foreldra, afa, ömmu, tengdforeldra, tengdabarna eða systkina tryggðs. Þá er kveðið á um í a-lið 56.2 sama skilmála að tryggingin bæti ekki fyrirframgreiddan kostnað við fargjald og gistingu vegna sjúkdóms, meðferða eða veikinda sem voru fyrir hendi áður en tryggingin var tekin, staðfestingargjald greitt eða ferðakostnaður greiddur.

Dóttir M var barnshafandi, gengin 32 vikur þegar ferðin var afþöntuð þann 12. mars 2026 og áætluð fæðing var í lok apríl/byrjun maí. Í málinu liggja fyrir læknisvottorð, dags. 13. janúar 2026 og 12. mars 2026, þar sem fram koma upplýsingar um að dóttir M hafi verið að fullu óvinnufær frá 14. desember 2025. Í seinna vottorðinu kemur fram að ástæða óvinnufærni sé vefjagigt, grindarlos á meðgöngu og svefntruflanir. Líkt og framan greinir er það skilyrði bótaskyldu úr ferðatryggingu að náinn ættingi

veikist alvarlega og samkvæmt fjölskyldutryggingu er skilyrði bótaskyldu að barn vátryggðs hafi skyndilega veikst alvarlega.

Af fyrirbyggjandi gögnum fæst ekki séð að um skyndileg alvarleg veikindi hafi verið að ræða hjá dóttur M eftir að M greiddi fyrir ferðina þar sem hún var búin að vera að fullu óvinnufær frá 14. desember 2025 eða í einn og hálfan mánuð. Þá er í fyrirbyggjandi læknisvottorðum einungis að finna upplýsingar um sjúkdómsgreiningar dóttur M en engar frekari lýsingar á sjúkdómseinkennum hennar eða áhrifum þeirra. Að mati nefndarinnar hafa því ekki verið lögð fram gögn sem sýna fram á að dóttir M hafi veikst alvarlega eftir að M greiddi fyrir ferðina. Þá er því við að bæta að í a-lið gr. 56.2 er kveðið á um að heimilistryggingin bæti ekki fyrirframgreiddan kostnað við fargjald og gistingu vegna sjúkdóms, meðferð eða veikinda sem voru fyrir hendi áður en staðfestingargjald var greitt eða ferðakostnaður greiddur. Í tilviki M á þetta við þar sem dóttir M var þegar orðin óvinnufær þegar þau greiddi fyrir ferðina.

Af öllu framangreindu virtu og eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu M.

Niðurstaða.

M eiga ekki rétt á bótum úr fjölskyldutryggingu og greiðslukortatryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 15. júní 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir